

Тижневий огляд

**Війна РФ проти України:
енергетичний вимір**

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», який виконує ГО «ДІКСІ ГРУП». Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО «ДІКСІ ГРУП» і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

(28 серпня – 3 вересня)

#StopRussianAggression
#StandWithUkraine

Резюме

- **На ЗАЕС відбулася ротація постійної місії МАГАТЕ**, проте військові РФ встановили міни на території, яку використовують для її здійснення. Українські сапери знешкодили 5 протипіхотних мін.
- **Стан ядерної та радіаційної безпеки на ЗАЕС продовжує щоденно деградувати** - в.о. Голови Держатомрегулювання Олег Коріков. Він підкреслив, що останнім часом заяви МАГАТЕ мають заспокійливий характер, і лише фіксують факти, не надаючи їх оцінки з точки зору відповідності стандартам безпеки МАГАТЕ.
- **Зафіксовано нові літні рекорди споживання електроенергії**. Для покриття попиту "Укренерго" застосувало аварійну допомогу з енергосистем Польщі та Румунії 28 серпня (1 200 МВт·год), 29 серпня (2 650 МВт·год), 30 серпня (2 400 МВт·год), з Румунії та Словаччини 31 серпня (600 МВт·год).
- **Порівняно з цим, обсяги комерційного імпорту склали 12 400 МВт·год**. У денні години вихідного дня (3 вересня) відбувався експорт електроенергії до Словаччини (122 МВт·год) та Молдови (350 МВт·год).
- **Використання аварійної допомоги стало предметом наради Регулятора з учасниками ринку**. За словами голови НКРЕКП Костянтина Ущаповського, "Укренерго" повинна підготувати зміни до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги, щоб створити умови для залучення потужностей ТЕС та ТЕЦ.
- **На початок осені завершено ремонти 6 блоків АЕС (5,4 ГВт)**, відремонтовані та перебувають у ремонті 24 блоки ТЕС (понад 4,3 ГВт) - міністр енергетики Герман Галущенко.

- За даними “Енергоатома”, за 7 місяців 2023 року АЕС виробили 47,6% електроенергії у загальному міксі, ТЕС і ТЕЦ - 27,8%, ГЕС - 14,1%, інші електростанції - 10,5%.
- НКРЕКП схвалила проєкт Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з агрегації на ринку електричної енергії та відновила дію окремих положень Кодексу систем розподілу (зокрема щодо приєднань).
- Борг “Гарантованого покупця” перед виробниками з ВДЕ перевищує 32,2 млрд грн. Частині виробників стає вигідною можливість самостійного продажу електроенергії на ринку, наприклад операторам ВЕС із найнижчим "зеленим" тарифом.
- Президент Володимир Зеленський підписав закон, яким передбачена корпоративна реформа оператора ГТС.
- Резервна потужність сховищ та маневреність ГТС дозволяють забезпечити відбір та транспортування до кордонів з ЄС необхідних обсягів газу, навіть за умови атак ворога на інфраструктуру - "Нафтогаз" із посиленням на результати стрес-тестів.
- Тим часом, за 7 місяців року “Укрнафта” наростила видобуток нафти з конденсатом до 828 тис. т, природного газу - до 628 млн кубометрів.
- Україна запропонувала партнерам розглянути підготовлений проєкт Концепції забезпечення енергетичної безпеки.
- Уряд виділив понад 43 млрд грн на відновлення зруйнованих енергетичних та інших об’єктів, підтримку постраждалих громад. Серед пріоритетів на 2024 рік - проєкти відновлення економічної спроможності громад, допомога у створенні робочих місць та сприяння розвитку бізнесу у звільнених та найбільш постраждалих регіонах.
- В рамках спільного проєкту Міністерства охорони здоров’я та Світового банку 32 медзаклади обладнали сонячними панелями з інверторами та акумуляторами.
- Реалізація домовленостей між Україною та Японією щодо постачання газових турбін перебуває на завершальній стадії - міністр Галущенко.

Вплив війни

Атаки

[28 серпня](#) на Донеччині пошкодження обстрілом газопроводу призвело до тимчасового обмеження генерації електроенергії; на Харківщині було пошкоджено газопровід, через що припинено газопостачання частини абонентів. У Чернігівській області через ворожий обстріл знеструмлено 10 населених пунктів. [29 серпня](#) у Донецькій області пошкоджено мережі, що призвело до знеструмлення понад 21 000 абонентів у містах Торецьк, Дружківка та прилеглих селищах. [30 серпня](#) на Донеччині вимикалася лінія 110 кВ, що призвело до знеструмлення міста Покровськ та прилеглих селищ (загалом понад 7 000 абонентів). На Харківщині пошкоджено газопровід багатоквартирного будинку у місті Куп’янськ, також обстріли призвели до знеструмлення споживачів у Куп’янському та Дворічанському районах. [31 серпня](#) пошкоджено мережі у Покровському районі Дніпропетровської області, без електропостачання залишились близько 200 споживачів у селищах поблизу Нікополя. Також була пошкоджена повітряна лінія 10 кВ і знеструмлювався 1 населений пункт поблизу Одеси.

[1 вересня](#) у Донецькій області було пошкоджено дві повітряні лінії 330 кВ, що призвело до розвантаження ТЕС та знеструмлення однієї з шахт. Також через пошкодження ліній в області знеструмлено 12 населених пунктів, де зареєстровано 14 000 споживачів. [2 вересня](#) у Харківській області пошкоджено лінію електропередачі 110 кВ, що призвело до знеструмлення майже 10 000 споживачів. У [Донецькій](#) області через обстріли відключилася лінія електропередачі 110 кВ, яка живила шахту поблизу міста Торецьк, де на момент знеструмлення під землею було 27 шахтарів; згодом працівників було виведено на поверхню, пошкоджену лінію відремонтовано. На [Сумщині](#) під час проведення оглядових робіт у Шосткинському районі під обстріл потрапила бригада енергетиків, було поранено 2 працівників.

Ядерна та радіаційна безпека

[Станом](#) на 09:00 4 вересня рівень води у ставку-охолоджувачі Запорізької АЕС майже без змін (16,05 м). Рівень води в «гарячому» каналі Запорізької ТЕС, звідки за необхідності підживлюється ставок ЗАЕС, – 17,07 м. У «холодному» каналі ЗаТЕС рівень сягає 10,63 м.

31 серпня 2023 року на ЗАЕС [відбулася](#) ротація постійної місії МАГАТЕ, проте військовослужбовці РФ встановили міни на території, яка тимчасово не контролюється українськими військовими та яку використовують для здійснення ротації експертів МАГАТЕ. Українські сапери знешкодили 5 протипіхотних мін.

На Південноукраїнській АЕС [завершилося](#) комплексне інспекційне обстеження готовності енергоблока №1 до подальшої довгострокової експлуатації. Висновки комісії позитивні.

25 серпня [відбулося](#) засідання Робочої групи Safeguards Implementation Review Group (SIRG), де обговорили поточний стан виконання вимог Угоди між Україною та МАГАТЕ про застосування гарантій у зв'язку з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї та Додаткового протоколу до цієї Угоди. За результатами роботи буде розроблений план заходів для забезпечення ефективного застосування гарантій в Україні.

В.о. Голови Держатомрегулювання – Головного державного інспектора з ядерної та радіаційної безпеки України Олег Коріков під час онлайн-зустрічі з міжнародними партнерами [заявив](#), що стан ядерної та радіаційної безпеки на ЗАЕС, що вже півтора роки перебуває під окупацією російських військових, продовжує щоденно деградувати. Тому ситуація на ЗАЕС потребує незалежної, прозорої та об'єктивної оцінки міжнародною експертною спільнотою. Він підкреслив, що останнім часом заяви МАГАТЕ мають заспокійливий характер, не повною мірою відображають гостроту реальної ситуації на майданчику ЗАЕС та можуть формувати хибну думку світової атомної спільноти про те, що ситуація на ЗАЕС нормалізується, є прогнозованою та контрольованою. З іншого боку, звіти місії МАГАТЕ на ЗАЕС мають інформативний характер, в яких лише фіксуються факти і, на жаль, не надається оцінка цим фактам з точки зору відповідності стандартам безпеки МАГАТЕ.

[Підбиваючи](#) підсумки річної роботи місії МАГАТЕ в Україні, Олег Коріков позначив такі важливі моменти:

- постійна присутність експертів МАГАТЕ на ЗАЕС дозволяє Україні отримувати інформацію про ситуацію, стан ядерної та радіаційної безпеки, про протиправні та злочинні дії нелегітимної окупаційної адміністрації;
- завдяки постійним моніторинговим місіям МАГАТЕ на ЗАЕС та інших атомних станціях, Україна залишається відкритою та транспарентною перед світовою спільнотою навіть в умовах війни;

- присутність експертів МАГАТЕ дає можливість швидко та аргументовано спростовувати різні російські фейки (безпідставні закиди про створення «брудної бомби» тощо);
- постійна присутність експертів МАГАТЕ на ЗАЕС чинить певний тиск на російських окупантів, які не звикли працювати в умовах постійного моніторингу;
- завдяки МАГАТЕ організовано систему надання допомоги українським підприємствам для підвищення рівня ядерної безпеки через мережу реагування та надання допомоги RANET (засоби індивідуального захисту, вимірвальну техніку, засоби зв'язку, спеціалізований автотранспорт тощо).

Окрім цього, Кориков зазначив такі проблеми:

- ЗАЕС перетворилась з виробника електроенергії на споживача (ще у вересні 2022 року два енергоблоки виробляли електроенергію, зараз усі в стані зупину);
- легітимний менеджмент втратив доступ до ЗАЕС, і наразі його не відновлено;
- у разі скоротилася чисельність українського персоналу (рік тому - близько 5 000 фахівців, зараз - близько 1 000), натомість окупаційна адміністрація завозить на ЗАЕС кого завгодно з російських, білоруських АЕС тощо;
- залишається значний ризик знеструмлення ЗАЕС;
- фізичний доступ на ЗАЕС продовжує контролюватися окупантами (це призводить до збільшення мілітаризації АЕС, створення блокпостів, перешкод, вогневих позицій, подальшого порушення логістики);
- не надається повний доступ експертам МАГАТЕ до території, обладнання та систем АЕС (окупанти вирішують, яку саме інформацію надавати МАГАТЕ, куди надавати доступ експертам, а куди – ні), тобто російські терористи намагаються впливати на роботу місії;
- не відновлена онлайн-передача даних з автоматизованої системи радіаційного контролю на промисловому майданчику ЗАЕС, яку окупанти відключили в травні цього року (ускладнює реагування на можливу радіаційну аварію та позбавляє Україну спроможності виконати умови Міжнародної конвенції про оперативне оповіщення про ядерні інциденти);
- залишається деградованою система аварійної готовності та реагування (припинили функціонувати внутрішній та зовнішній кризові центри, пожежні частини).

Контрзаходи

З початку повномасштабної війни 32 українські медзаклади обладнали сонячними панелями з інверторами та акумуляторами, що можуть накопичувати енергію та забезпечувати аварійним живленням у разі аварійних відключень. Таку діяльність здійснено в рамках спільного проекту Міністерства охорони здоров'я України та Світового банку «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя».

Під головуванням Міністра енергетики України Германа Галуценка відбулось друге засідання робочої групи «Президентська формула миру: енергетична безпека», де було запропоновано розглянути підготовлений проект Концепції забезпечення енергетичної безпеки. Зазначається, що напрацьовані пропозиції стануть відповіддю цивілізованого світу на виклики енергетичній безпеці як на рівні окремих країн, так і на глобальному рівні.

Кабінет Міністрів [виділив](#) безпрецедентне фінансування у понад 43 млрд грн на відновлення зруйнованих через війну енергетичних об'єктів, підтримку постраждалих громад, будівництво водогонів у Дніпропетровській області, школи, лікарні та укриття. Також уряд [ухвалив](#) рішення про перерозподіл з державного бюджету субвенцій між громадами на 1,7 млрд грн. Кошти будуть спрямовані на 70 проектів, які будуть фінансуватися за кошти Європейського інвестиційного банку у рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України. 26 проектів знаходяться на завершальному етапі, ще 44 відібрані робочою групою під час конкурсу, який завершився в червні 2023 року. Тим часом, у межах програми "єВідновлення" Кабінет Міністрів України [погодив виплату](#) майже 838 млн грн за пошкоджене житло.

Вице-прем'єр-міністр з відновлення - Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков [зазначив](#), що серед пріоритетів на 2024 рік - проекти відновлення економічної спроможності громад, допомога у створенні робочих місць та сприяння розвитку бізнесу у звільнених та найбільш постраждалих регіонах України.

28 серпня [відбулося](#) засідання Міжвідомчої комісії щодо розподілу першого траншу коштів Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) на відновлення і розвиток соціальної та критичної інфраструктури в регіонах. Це залишки коштів, що надійшли у 2022 році від ЄІБ до державного бюджету. Відповідно до рішення Уряду, ці кошти будуть спрямовані на нові бюджетні програми. Комісія [розглянула](#) першу частину поданих регіонами пропозицій щодо фінансування 165 проектів на 1,9 млрд грн. З них 140 відповідають встановленим вимогам і до них відсутні зауваження.

Пульс ринків

► Електроенергетика

Робота енергосистеми

Відповідно до повідомлень ["Укренерго"](#) та [Міненерго](#), забезпечення потреб споживачів протягом тижня покривалось власним виробництвом електроенергії, імпортом зі Словаччини та Молдови, а також залученням аварійної допомоги від енергосистем Румунії, Польщі та Словаччини. 28 та 29 серпня було зафіксовано нові літні рекорди – вечірній максимум споживання перевищив попередні показники на 1,2% та 1,9% відповідно. "Укренерго" для покриття попиту застосувало аварійну допомогу з енергосистем Польщі та Румунії: 28 серпня з 19:00 до 22:00 (1 200 МВт·год) та 29 серпня з 14:00 до 22:00 (2 650 МВт·год). Також Україна отримувала аварійну допомогу з Румунії та Польщі 30 серпня (2 400 МВт·год), з Румунії та Словаччини 31 серпня (600 МВт·год).

На об'єктах генерації триває масштабна ремонтна кампанія. Так, 29 серпня після ремонту в роботу повернулись два енергоблока ТЕС (один з них потужністю 150 МВт), натомість в аварійний ремонт виведено інший енергоблок. 31 серпня після завершення капітального ремонту підключено до мережі енергоблок ТЕС потужністю 190 МВт. Того ж дня на 5 днів раніше запланованого терміну [виведено](#) енергоблок АЕС потужністю 1 000 МВт. 2 вересня на одній з ТЕС після ремонту ввели в роботу енергоблок потужністю 170 МВт. 3 вересня ремонтні бригади "Укренерго" повернули в роботу 2 високовольтні лінії на сході країни, що дозволило відновити видачу в мережу електроенергії з однієї з електростанцій в регіоні.

Станом на початок осені завершено ремонти 6 блоків АЕС потужністю 5,4 ГВт, що становить 70% від потужностей доступної атомної генерації, [зазначив](#) міністр енергетики Герман Галущенко. Серед теплової генерації вже відремонтовані та перебувають у ремонті 24 енергоблоки потужністю у понад 4,3 ГВт, що складає понад 60% від загальної кількості.

За [даними](#) “Енергоатома”, за 7 місяців 2023 року АЕС виробили 47,6% електроенергії у загальному міксі, ТЕС і ТЕЦ - 27,8%, ГЕС - 14,1%, інші електростанції - 10,5%. Загальний виробіток електроенергії склав 60 782 млн кВт·год. За оприлюдненою інформацією, станом на липень 2023 року українські АЕС виробили майже на 4 млрд кВт·год більше електроенергії, ніж прогнозувалося на початку року. Додаткового обсягу виробництва вдалося досягти завдяки оптимізації та скороченню строків планових ремонтних кампаній.

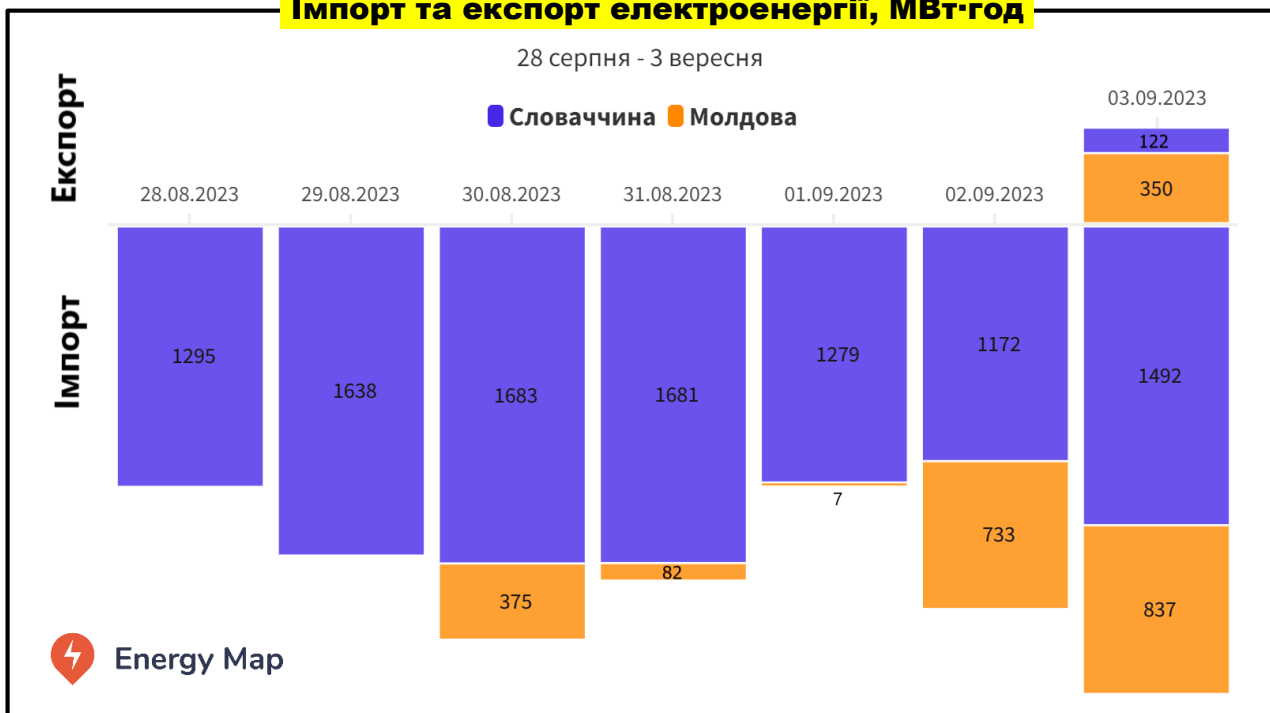
Частою причиною знеструмлень протягом тижня були **технологічні порушення та аварійні ситуації**. 28 серпня через пошкодження на території Молдови короткостроково відключалася міждержавна повітряна лінія 110 кВ у Вінницькій області, що призвело до знеструмлення понад 11 000 споживачів у Могилів-Подільському районі. 29 серпня двічі короткостроково вимикалася повітряна лінія 330 кВ Чорнобильська АЕС-Славутич, лінію повернуто в роботу в автоматичному режимі. Також короткостроково вимикалися лінії 330 кВ у Вінницькій та Львівській областях. У Черкаській області через технологічне порушення вимикалася лінія електропередачі 110 кВ, що призвело до знеструмлення близько 5 000 споживачів у Звенигородському районі, згодом споживачів було заживлено.

Іншою причиною знеструмлень були **несприятливі погодні умови**. Так, 29 серпня зафіксовано пошкодження ЛЕП у Чернігівській області та знеструмлення 5 населених пунктів. 30 серпня у західних областях знеструмлено 467 населених пунктів (286 000 споживачів), більшість із них - на Львівщині, також в регіоні зафіксовано зупинку поїздів. 31 серпня у західних та центральних областях знеструмлено близько 100 000 споживачів у 263 населених пунктах. 1 вересня через грозу знеструмлено 43 населених пункти у Київській та близько 9 000 споживачів в Одеській, Полтавській та Чернігівській областях. 2 вересня у Дніпропетровській області знеструмлювалися 33 000 споживачів у 140 населених пунктах. Також залишалися без електроенергії близько 5 000 споживачів у Сумській та Полтавській областях. У Миколаївській області короткочасно знеструмлювалися дві лінії 150 кВ, що призвело до розвантаження двох ВЕС.

За даними [НКРЕКП](#) та [ENTSO-E](#), протягом тижня Україна здійснювала комерційний імпорт електроенергії зі Словаччини, переважно з 15:00 до 23:00, загальний [обсяг](#) склав 10,2 тис. МВт·год (-6% до попереднього тижня), потужність коливалася у діапазоні 10-350 МВт. Обсяг імпорту з Молдови протягом 30 серпня - 3 вересня склав 2,2 тис. МВт·год (+19%), потужність коливалась у діапазоні 1-200 МВт. Імпорт з Польщі не здійснювався.

3 вересня Україна експортувала електроенергію до Словаччини у період з 09:00 до 15:00, загальний обсяг - 122 МВт·год. Крім того, у проміжку 09:00-12:00 електроенергію в обсязі 350 МВт·год було поставлено до Молдови. Експорт тривав у денні години вихідного дня, коли активно працюють СЕС та децю нижче споживання.

Імпорт та експорт електроенергії, МВт-год

Джерело: [EnergyMap](#)

Доступ до пропускної спроможності для імпорту за напрямком "Словаччина-Україна" на щоденних аукціонах [викупували](#) 9-12 компаній, найбільші обсяги розподілено між "Д.Трейдінг", "ЕРУ Трейдінг", "ТЕП" та "ТЕС". Гранична ціна варіювала для різних годин доби від 0,14 до 300 грн/МВт-год, що дозволило "Укренерго" отримати дохід у розмірі 132,8 тис. грн. За напрямком "Молдова-Україна" доступ купували 5-8 компаній, основні гравці: "Артлекс-Груп", "Д.Трейдінг", "ДЕ Трейдінг", "СіПіджі Енерджі" та "Соліпауер". Гранична ціна встановлювалась лише 2 та 3 вересня в окремі години у розмірі від 0,01 до 141,1 грн/МВт-год, загальний дохід "Укренерго" - 115,5 тис. грн. Перетин з Польщею за напрямком "Жешув-ХАЕС" 2 та 3 вересня купувала компанія "СіПіджі Енерджі", гранична ціна - нульова.

В цілях експорту доступ до пропускної спроможності за напрямком "Україна-Словаччина" 3 вересня купували 4 компанії: "ДТЕК Західенерго", "ЕРУ Трейдінг", "Ю.Комодітіз" та "ТЕС", гранична ціна не встановлювалась. Того ж дня за напрямком "Україна-Молдова" перетин викупували "Д.Трейдінг", "Енерго Ресурс РІ Груп", "Соліпауер" та "Укргідроенерго". Гранична ціна встановлювалась у проміжку 09:00-14:00 та варіювала від 0,4 до 101,19 грн/МВт-год, загальний дохід "Укренерго" - 16,5 тис. грн.

Функціонування ринку

Ринок двосторонніх договорів (РДД): Після двотижневої активізації, динаміка торгівлі на "Українській енергетичній біржі" ("УЕБ") пішла на спад. Упродовж 28 серпня - 3 вересня на "УЕБ" було [проведено](#) 11 аукціонів з купівлі/продажу електроенергії (6 у комерційних секціях, 5 у спеціалізованих). Серед ініціаторів торгів були "Енергоатом-Трейдінг", "Донбасенерго", "Центренерго", "Укргідроенерго", постачальники універсальних послуг, оператори системи розподілу та ін. Загалом на "УЕБ" було реалізовано 156 тис. МВт-год з постачанням у вересні (-93% порівняно із попереднім тижнем). Місячні індекси Base РДД на серпень та вересень залишились на рівні 3 522,7 грн/МВт-год та 3 871,6 грн/МВт-год, відповідно.

Зокрема, компанія "Енергоатом-Трейдінг" ініціювала аукціони, де пропонувала базове навантаження з постачанням у другій та третій декаді вересня; електроенергію не було реалізовано. "Центренерго" реалізувала 23,8 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 3 121,25 грн/МВт·год, 5,5 тис. МВт·год блочними позиціями (12:00-24:00) за ціною 4 465,86 грн/МВт·год, 2,4 тис. МВт·год блочними позиціями (08:00-23:00) за ціною 4 454 грн/МВт·год. "Донбасенерго" реалізувала 72 тис. МВт·год базового навантаження за середньозваженою ціною 3 903,6 грн/МВт·год. "Укргідроенерго" пропонувала блочні позиції (08:00-23:00) за стартовою ціною 5 000 грн/МВт·год; електроенергію не було реалізовано. У комерційних секціях компанії переважно здійснювали закупівлю електроенергії навантаженням індивідуального профілю.

Ринок "на добу наперед": За даними сервісу [Energy Map](#), ціни на РДН зберігають [волатильність](#). Впродовж 21-27 серпня відхилення погодинних цін від прайс-кепів коливалося в межах від 0 до 88,4% і в середньому становило 25,1%. Найбільші цінові відхилення (50% і більше) були характерні для ранкового (04:00-05:00) та денного періодів (11:00-16:00), коли споживання дещо нижче та СЕС виробляють найбільше електроенергії. При цьому, кількість годин, коли ціни були впритул (із відхиленням менше 1%) або на рівні прайс-кепів, суттєво знизилась до 36,9% із 55,4% попереднього тижня.

Середньогодинна ціна електроенергії (індекс Base РДН) за тиждень знизилась до 3 770,4 грн/МВт·год (-11,1% до попереднього тижня), тоді як середньозважена добова ціна [варіювала](#) у діапазоні 3 594,3 – 4 712,7 грн/МВт·год. При цьому, співвідношення між індексами Base РДН країн Східної Європи (Польщі, Угорщини, Румунії та Словаччини) та України [коливалося](#) у межах 0,98 – 1,55.

Сумарний обсяг реалізації електроенергії на РДН України [знизився](#) до 332,2 тис. МВт·год (-8,3%). Зокрема, щоденний обсяг торгівлі варіював у межах 34,2 – 54,3 тис. МВт·год. В цілому РДН змінював свій статус із дефіцитного (28-29 серпня) до профіцитного (30 серпня - 3 вересня): співвідношення між сумарним добовим обсягом заявок на продаж та купівлю електроенергії коливалось у межах 0,87 – 1,78. При цьому, кількість дефіцитних годин на РДН відчутно зменшилась – до 28,6% (порівняно із 48,2% попереднього тижня). У структурі купівлі [переважали](#) постачальники (88,3-89%), частка операторів мереж становила 10,9-11,6%, решта 0,09-0,17% - належала виробникам та трейдерам.

Політика та регулювання

29 серпня НКРЕКП [схвалила](#) проект постанови "Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з агрегації на ринку електричної енергії". Постановою встановлюються кадрові, організаційні, технологічні та спеціальні вимоги, яких повинен дотримуватися ліцензіат, а також визначається вичерпний перелік документів, що додаються здобувачем ліцензії до заяви.

Прийняття зазначеної постанови забезпечить впровадження нової бізнес-моделі побудови взаємовідносин на ринку електроенергії, пов'язаної з об'єднанням агрегатором електроустановок, призначених для виробництва, споживання, зберігання електроенергії з метою купівлі-продажу, надання допоміжних послуг або послуг з балансування.

Проект постанови разом з аналізом його впливу і обґрунтуванням [оприлюднені](#) на веб-сайті НКРЕКП з метою отримання зауважень та пропозицій, які прийматимуться до 15 вересня.

29 серпня НКРЕКП [відновила](#) дію окремих положень Кодексу систем розподілу, які регулюють питання, зокрема:

- особливостей приєднання, під час яких необхідне виконання вимог ОСП;
- права замовника бути замовником робіт з будівництва лінійної частини приєднання;
- механізму відшкодування коштів та сплати пені за порушення строків приєднання;
- особливостей приєднання електроустановок користувачів до малих систем розподілу;
- принципів розроблення технічних умов;
- порядку розроблення та погодження ОСР проєктно-кошторисної документації;
- вимоги щодо проведення будівельних робіт та прийняття установок в експлуатацію;
- положення щодо підключення електроустановок замовника до електромережі;
- особливостей приєднання установок, розташованих в охоронній зоні електромережі;
- порядку приєднання установок на території, що підлягає комплексній забудові, тощо.

Інше

1 вересня НКРЕКП провела [нараду](#) з учасниками ринку, зокрема представниками теплової генерації та "Укренерго". Причиною стало неодноразове використання "Укренерго" аварійної допомоги з країн ЄС замість залучення додаткових джерел генерації для покриття попиту. Тому одним з основних питань було обговорення шляхів належної підготовки до проходження осінньо-зимового періоду 2023/2024 років, зокрема умов роботи теплової генерації.

За словами голови НКРЕКП Костянтина Ущатовського, "Укренерго" повинна в найкоротший термін підготувати відповідні зміни до Тимчасового порядку придбання допоміжної послуги для забезпечення регулювання частоти та активної потужності в ОЕС України. Це дозволить створити умови для беззбиткової роботи теплової генерації та стане додатковим стимулом для компаній залучати до роботи блоки ТЕС та ТЕЦ. Як сказав Ущатовський, цей крок не лише збільшить кількість доступної потужності, а й значно зменшить потребу в аварійній допомозі, забезпечить безпеку постачання електроенергії та врегулює мережеві обмеження, дозволить ефективно та раціонально використовувати паливно-енергетичні ресурси, зокрема заощадити природний газ.

"ДТЕК Тилігульська ВЕС" з 1 вересня вийшла з балансуєчої групи "Гарантованого покупця" і почала продаж ресурсу на ринку електроенергії України, [повідомили](#) в компанії. Зазначається, що цінова кон'юнктура дає змогу своєчасно отримувати необхідний обсяг коштів для підтримання стабільної роботи в опалювальний сезон і розрахунків із кредиторами, в той час як виробники з ВДЕ наразі отримують лише 40-45% оплати від "Гарантованого покупця" за "зеленим" тарифом, при цьому решта боргу може бути оплачена через рік-два.

Приклад Тилігульської ВЕС може мати стимулюючий ефект виходити на ринок для більшості виробників з ВДЕ та використовувати надану державою можливість щодо самостійного продажу електроенергії на ринку. За [інформацією](#) в.о. директора ДП "Гарантований покупець" Артема Некрасова, починаючи із 30 червня з групи вийшли 4 виробники. Серед іншого, виробникам енергії з вітру зараз простіше вийти на ринок, адже ставки їх "зелених" тарифів є найнижчими.

За [словами](#) Некрасова, сума боргу "Гарантованого покупця" перед виробниками енергії з ВДЕ перевищує 32,2 млрд грн. Вона складається із заборгованості за 2021

рік – 0,6 млрд грн, за 2022 рік – близько 17,1 млрд грн, за 2023 рік – близько 14,5 млрд грн. Компанія намагається забезпечити розрахунки на рівні 50% шляхом торгівлі електроенергією на біржі та спотовому ринку.

► Газ

Робота ГТС

Обсяг транзиту газу через територію України 27 серпня - 2 вересня коливався у межах 41,2 - 42,9 млн куб. м на добу, тобто лише 38-39% від обсягів, передбачених контрактом із "Газпромом" (109 млн куб. м на добу). Середньодобовий транзит у звітному тижні склав 42 млн куб. м. Транзитні потоки через точку з'єднання "Сохранівка" не відбувалися.

Джерело: ["ОГТСУ"](#)

Фізичний імпорт з країн ЄС у звітному тижні становив 214,6 млн куб. м (середньодобовий показник - 33,4 млн куб. м), що на 8% менше за показник попереднього тижня. Імпорт здійснювався через точку з'єднання з Угорщиною "Берегдароц" (ВТЗ Берег) обсягом 51,1 млн куб. м, через точку з'єднання з Румунією "Орловка" обсягом 30,8 млн куб. м, через точку з'єднання з Польщею "Германовичі" обсягом 23,8 млн куб. м та через точку з'єднання "Будінце" зі Словаччиною обсягом 105,8 млн куб. м. Також мали місце незначні обсяги з Молдови - 3,1 млн куб. м. Обсяги надходження газу з Румунії є не комерційним імпортом, а транзитом газу, який згодом потрапляє в Молдову.

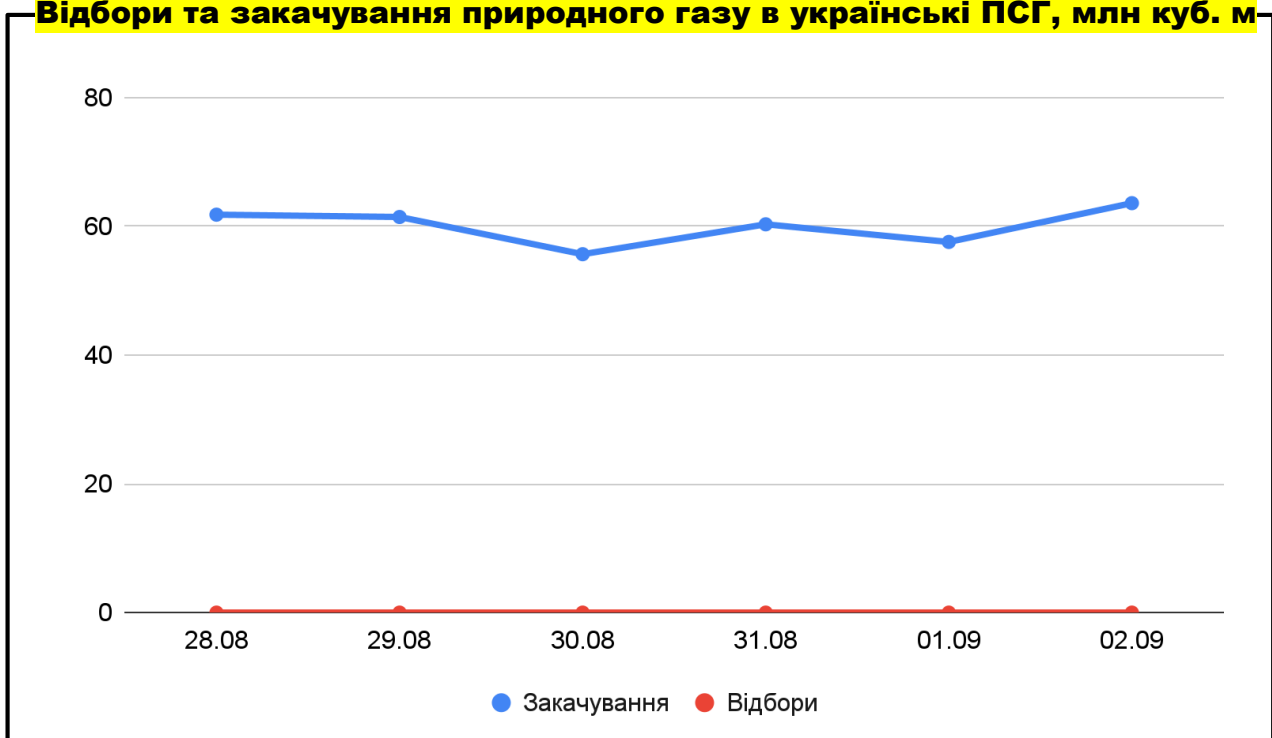
Комерційний імпорт в українську ГТС становив 281,7 млн куб. м (-6% до попереднього тижня). Зокрема, 230,7 млн куб. м надійшло в режимі "митного складу", 91 млн куб. м - в режимі short-haul (послуга оператора ГТС, яка передбачає знижку в тарифі на транспортування газу у випадку його транзиту на короткі відстані).

Перевищення комерційних потоків імпорту над фізичними пов'язане з тим, що частина транзитного газу надходить в Україну в режимі віртуального реверсу і закачується трейдерами в українські ПСГ. До прикладу, попри те, що фізично імпорт з Молдови у звітному тижні склав лише 3 млн куб. м, комерційні потоки становили 32,6 млн куб. м. На вихід з ГТС, окрім транзиту, природний газ не транспортувався.

Підземні сховища газу

За даними платформи AGSI, станом на 2 вересня в українських ПСГ зберігалось 9,66 млрд куб. м природного газу, або 31,7% (+1,4% у порівнянні з попереднім тижнем) від сукупного робочого обсягу (без урахування 4,662 млрд куб. м газу "довгострокового зберігання"). Закачування 27 серпня - 2 вересня становило 423,6 млн куб. м (-1,1 млн куб. м у порівнянні з попереднім тижнем). Середньодобовий обсяг закачування у звітному тижні становив 60,5 млн куб. м.

Відбори та закачування природного газу в українські ПСГ, млн куб. м

Джерело: [AGSI](#) (всі показники отримані розрахунковим шляхом через ділення первинних показників у МВт·год на коефіцієнт переведення 10,595 кВт·год/куб. м).

Функціонування ринку

На "Українській енергетичній біржі" протягом [торгових сесій 28 серпня - 2 вересня](#) заявки на купівлю-продаж природного газу подавали 8 компаній (7 покупців та 1 продавець). У звітному періоді на "УЕБ" було подано заявок на купівлю-продаж газу обсягом 111,6 млн куб. м (на 65% більше за показник попереднього тижня) сукупною стартовою вартістю 0,96 млрд грн (+73%). Середньозважена стартова ціна всіх заявок - 15 грн за куб. м (без ПДВ), що на 5% більше за показник минулого тижня. Успішних закупівель газу у звітному тижні не відбувалось.

Політика та регулювання

30 серпня Президент України Володимир Зеленський [підписав](#) Закон "Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України",

яким передбачена корпоративна реформа оператора ГТС, шляхом припинення АТ “Магістральні газопроводи України” (материнська компанія ТОВ “Оператор ГТС України”) через приєднання до ТОВ “Оператор ГТС України” з передачею акцій “ОГТСУ” Міністерству енергетики. Також закон встановлює терміни для призначення наглядової ради оновленого підприємства, яка має бути сформована до 31 жовтня 2023 року. Паралельно з цим, закон вносить низку змін до інших законів України, які передбачають, серед іншого, можливість здійснення оператором ГТС виробництва електроенергії. Також змінами встановлюється, що на час дії воєнного стану новий “постачальник останньої надії” призначається без конкурсу.

На сайті Кабміну [оприлюднена](#) ухвалена раніше постанова про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на ринку газу щодо постачання населенню, операторам ГРМ та споживачам, які виконують життєво важливі функції для забезпечення обороноздатності держави. Відповідними змінами дію положення продовжено до 15 квітня 2024 року. Аналіз постанови див. у попередньому тижневому огляді.

Інше

Прес-служба НАК “Нафтогаз України” [повідомляє](#), що резервна потужність підземних сховищ та маневреність газотранспортної системи України дозволяють забезпечити відбір та транспортування до кордонів з ЄС необхідних обсягів газу, навіть за умови атак ворога на газову інфраструктуру. Таких висновків дійшла робоча група з представників USAID Проєкту енергетичної безпеки, Міненерго, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, ТОВ «ОГТСУ», Групи Нафтогаз (НАК «Нафтогаз України» та дочірнього АТ «Укртрансгаз»), Генерального директорату Єврокомісії Joint Research Center і Simone Research Group. Як свідчить [звіт](#) робочої групи, для отримання відповідних висновків було сформовано та опрацьовано 8 сценаріїв стрес-тестів з реалістичними комбінаціями можливих відключень об'єктів, спричинених військовими атаками та важкими ринковими умовами (до прикладу, припинення транзиту), що відбуваються одночасно. Для визначення результатів стрес тестів було застосовано гідравлічне моделювання роботи ПСГ та ГТС.

► Нафта та моторні палива

“Укрнафта” [прозвітувала](#) про основні виробничі показники поточного року. У січні-липні 2023 року видобуток нафти з конденсатом склав 828 тис. тонн (протягом аналогічного періоду 2022 року було видобуто 792 тис. т, 2021 року - 867 тис. т). Видобуток природного газу “Укрнафтою” за січень-липень 2023 року склав 628 млн кубометрів (за 7 місяців 2022 року - 588 млн кубометрів, 2021 року - 639 млн кубометрів).

Міжнародна співпраця

Світовий банк [надасть](#) Україні 232 млн дол. на компенсацію дрібних ремонтів приватних будинків і квартир, які постраждали від російського вторгнення. Фінансування [проєкту](#) складається з позики Міжнародного банку реконструкції та розвитку у розмірі 70 млн дол. США, забезпеченої гарантією Уряду Японії, та гранту у розмірі 162,5 млн дол. США від багатостороннього [Цільового фонду підтримки, відновлення, відбудови та реформування України](#). Згодом очікується додаткове фінансування до 800 млн дол. США від Світового банку та партнерів у вигляді кредитних гарантій, грантів та інших внесків.

За розрахунками, відповідне фінансування дасть змогу відшкодувати витрати на усунення часткових пошкоджень і ремонти 98 000 окремих будинків та 8 000 домогосподарств у 160 багатоквартирних будинках у п'яти регіонах. Цей проект покликаний допомогти полагодити приблизно дві третини пошкоджених житлових будинків в Україні, які вважаються придатними для ремонту.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України [gotye](#) спільний проект з Банком розвитку Ради Європи (БРРЕ) щодо капітальних ремонтів пошкоджених багатоквартирних будинків. Цільовою групою капітальних ремонтів є житлові об'єкти, які під час збройної агресії РФ зазнали середніх та значних руйнувань. Додатковим компонентом спільного проекту з БРРЕ можуть стати компенсації за знищене нерухоме майно.

Як повідомив Міністр енергетики України Герман Галущенко в ході зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні Кунінорі Мацудою, у рамках підготовки до опалювального сезону та забезпечення надійного енергопостачання [реалізація домовленостей](#) щодо постачання в Україну додаткових потужностей у вигляді газових турбін перебуває на завершальній стадії.

Чеські партнери зацікавлені [підтримати](#) українські громади та інвестувати в їхню енергонезалежність. Про це йшлося на зустрічі Голови Держенергоефективності Ганни Замазеєвої із представниками чеського фонду RSJ Investments та їхньою компанією-партнером. Чеський фонд розглядає можливість встановлювати котельні на біомасі в Україні: загальна потужність котелень – 80 МВт, сума інвестицій – понад 12 млн євро. Кінцева мета – забезпечити безперебійне постачання тепла в українських лікарнях та інших установах.

Джерела:

Звіт підготовлено на основі зібраних, ретельно перевірених та проаналізованих повідомлень з понад 100 офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних підприємств. Інформація збиралась з офіційних веб-сайтів та офіційних сторінок у соцмережах, в окремих випадках – також відповідних повідомлень у ЗМІ.

З питань підписки, коментарів та інших питань, будь ласка, звертайтеся за електронною адресою author@dixigroup.org

ПІДТРИМАТИ ЕНЕРГОСЕКТОР УКРАЇНИ

Україні терміново потрібне енергетичне обладнання для аварійного відновлення енергопостачання постраждалих від війни регіонів. У списку затребуваного обладнання – понад 12 тис. найменувань. Якщо ваша компанія, асоціація чи країна готові допомогти, [зв'яжіться із Групою підтримки України Секретаріату Енергетичного Співтовариства](#).

[Сторінка Енергетичного Співтовариства \(energy-community.org\)](#)

ПІДТРИМАТИ АРМІЮ УКРАЇНИ

Щоб фінансово підтримати Збройні Сили України, скористайтеся [посиланням](#) (спеціальний рахунок Національного Банку України).